

Ο ΚΥΡΙΟΣ.— Σὲ παρακαλῶ, σῶπα· ὁ κόσμος γελᾷ μαζίί μας.

Η ΚΥΡΙΑ.— Γελᾷ μαζί σου· σέ οἰκτεῖρει, καὶ ἔχει δίκαιον. Ἄν σοῦ ἀρέσει αὐτὸ μείνε· ἐγὼ φεύγω, ἔσκασα, δὲν ἀντέχω. Ἔλα, ἔλα, πάμε 'ς τὸ ταμειεῖο νὰ πάρουμε πίσω τὰς δέκα δραχμάς· θὰ χαλάσω τὸν κόσμο γιὰ νὰ μᾶς δώσουν πίσω τὰ λεπτά μας· θὰ τοὺς πᾶω 'ς τὴν ἀστυνομίαν. Ἐστὺ νὰ ἔρχεσαι μαζί καὶ νὰ μὴ μιλᾷς, ἀφοῦ δὲν εἶσαι ἄξιος γιὰ τίποτε· ν' ἀφήσῃς ἐμένα νὰ τοὺς βάλω γινῶσι. Ἄκους ἐκεῖ νὰ ἔρχεται κανεὶς 'ς τὸ θέατρο γιὰ νὰ ἰδῇ αὐτά... Ὅριστε... ἄρχισαν καὶ τὰ φίλιά τώρα...

Ο ΚΥΡΙΟΣ.— Μὰ ἀφοῦ εἶνε μητέρα καὶ γυιὸς γιατί νὰ μὴ φιληθοῦν;

Η ΚΥΡΙΑ.— Θέλεις νὰ τὰ σκεπάσῃς κι' ὅλα! Ποῦ βρέθηκε μητέρα συνομηλικὴ μὲ τὰ παιδιὰ της; Τὸ λέει ἔτσι ψέμματα ἀπὸ ντροπὴ· θὰ μείνῃς νὰ τοὺς καμαρώσῃς; Ἐγὼ φεύγω.

Ο ΚΥΡΙΟΣ.— Στάσου τουλάχιστον νὰ τελειώσῃ

ἡ πράξις.

Η ΚΥΡΙΑ.— Ἐφυγα!..

Η ΚΥΡΙΟΣ.— Θὰ ἀναστατώσωμε τὸν κόσμο γιὰ νὰ περάσωμε.

Η ΚΥΡΙΑ.— Ἄν δὲν πᾶς ἐμπρὸς ἐσὺ ν' ἀνοίξῃς δρόμο, θ' ἀρχίσω νὰ περιπατῶ ἐπάνω 'ς τὰ γόνατα τῶν καθισμένων.

Ο ΚΥΡΙΟΣ.— Μὰ ἔχε λίγην ὑπομονήν, ἐπὶ τέλους.

Η ΚΥΡΙΑ.— ὦ! ὦ! τὰ νεῦρά μου!..

Πιπτεῖ εἰς τὰς ἀγκύλας τοῦ Κυρίου λιπόθυμος. Αὐτὸς δὲ, βοηθούμενος ἐπὶ τινοῦ ἀγνώστου, τὴν φέρει εἰς τὴν ἄμαξαν.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ, ἀπαραιρετῶν τὸν Κύριον.— Ἄν μὲ χρειασθῆτε καμμίαν φορὰν διὰ τὴν Κυρίαν σας, ὀρίστε τὸ ἐπισκεπτήριόν μου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ, ἀναγινώσκων.— «**Σιδερόχερτος**, θηριодаμαστής».

Μίμησις

ΔΣ

ΕΝ Τῷ ΟΚΕΑΝῷ

ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

.... Ἦτο ἡ ὥρα τῆς γενικῆς καθαριότητος. Ὁ οὐρανὸς αἴθριος· τὸ πλῆθος τῶν ἐπιβατῶν τῆς τρίτης θέσεως συνηγμένον παρὰ τὴν πρῶραν. Τὰ πάντα λοιπὸν ἐφαίνοντο αἴσια καὶ εὐνοϊκὰ διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν μου, ὅπως ἀναμιχθῶ καὶ συνδιαλεχθῶ μετὰ τῶν μεταναστῶν. Δὲν ἐβράδυνα ὅμως νὰ ἐννοήσω ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἦτο δυσχερεστέρα ἀφ' ὅσον ἐνόμιζον. Ἐνῶ διηρχόμην ἐγγύθεν τῶν καθημένων, προσέχων ὅπως μὴ πατήσω τὸν πόδα κανενός, ἤκουσα νὰ λέγουν ὀπισθέν μου: «Τόπον εἰς τοὺς κυρίους!» καὶ στραφεὶς συνήτησα τὸ βλέμμα ἐνὸς χωρικοῦ, ὅστις μὲ ἠτένιζε μειδιῶν μὲ ἔκφρασιν ἐπικυροῦσαν τολμηρῶς τὸ σαρκαστικὸν νόημα τῆς ἐπιφωνήσεώς του. Ὀλίγον περαιτέρω, ὅτε ἐξέτεινα τὴν χεῖρα διὰ νὰ θεωπέσω παιδίον τι, ἡ μήτηρ του τὸ ἀπέσυρε μετὰ δυσμενεῖας, χωρὶς νὰ μὲ κυττάξῃ. Ἀδυνατῶ νὰ ἐκφράσω τὴν οὐδύνην, ἣν ἠσθάνθην. Δὲν εἶχα ἀναλογισθῆ τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ἦτο φυσικὸν νὰ εὐρίσκωνται πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, εἰς ὧν τὸ πνεῦμα ἀνεκुकῶντο ἀκόμη αἱ ἀναμνήσεις τοῦ ἀνυποπόρου βίου, πρὸς διακοπὴν τοῦ ὁποίου ἠναγκαζόντο νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν πατρίδα των, οὐδὲ τὴν ζωρὰν εἰσέτι μνησικακίαν των κατὰ τῆς συμμιγοῦς φάλαγγος τῶν ἰδιοκτητῶν, τῶν εἰσπρακτῶν, τῶν ἐπιβατῶν, τῶν δικηγόρων, τῶν πρακτῶν, τῶν ἀρχῶν, πάντων καλουμένων παρ' αὐτῶν διὰ τοῦ περιοριστικοῦ ὀνόματος κύριοι, θεωρουμένων δὲ πάντων συλλήβδην ὡς συνομοσάντων ἐπὶ ζημίᾳ αὐτῶν καὶ ὡς πρωτοργῶν τῆς ἐαυτῶν συμφορᾶς. Δι' αὐτούς ἐγὼ ἤμην εἰς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς τοιαύτης τάξεως. Οὐδὲ εἶχα ἀναλογισθῆ ὅτι ἦτο ἐπόμενον ὡς ἐκ τῆς ψυχικῆς ταύτης καταστάσεως νὰ εἶνε ἰδια-

ζόντως παρ' αὐτοῖς μισητὸς ὁ κάτοικος τοῦ μικροῦ ἐκεῖνου προνομιοῦχου παρὰ τὴν πρῶμην κόσμου, εἰκόνας καὶ ὁμοιώματος τοῦ ἄλλου κόσμου, οὗ ἀπηλλάγησαν, ὅστις τοὺς συνόδευε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θαλάσῃ ὡς βρουάλαξ, μεταβαίνων ἐπίτηδες νὰ ἐκμυζήσῃ τὸ αἷμά των μέχρι τῆς Ἀμερικῆς. Τούτου θεθέντος, ἦτο ἀδύνατον αὐτοὶ νὰ ἐννοήσωσι τὸ εὐσέβαστον καὶ εὐμενὲς αἶσθημα, ὑφ' οὗ ἠγόμην, ἀπερισκεψία δὲ θὰ ἦτο νὰ ἐπιχειρήσω ἐξ ἐφόδου, ὅπως συνάψω ὁμιλίαν μετὰ τίνος ἐξ αὐτῶν. Ἄν τὸ ἔπραττον, θὰ μ' ἐξελάμβανον ὡς ἀγόμενον ὑπὸ περιεργείας σκληρᾶς, ὅπως ἀκούσω τὰς διηγήσεις τῶν συμφορῶν των, ἢ θὰ μὲ ὑπέθετον ὡς ραδιοῦργόν τινα, ἐργολάβον δόλιον, ἐπιβιβασθέντα ἐπίτηδες ἐπὶ τοῦ *Galulalou* πρὸς λαθραίαν μίσθωσιν ἐργατῶν, ἄνευ ὀχληροῦ συναγωνισμοῦ. Συνεπεῖα τῶν σκέψεων τούτων ἀπέπτυσαν προτωρινῶς πᾶσαι αἱ ἐλπίδες μου.

Τότε ἔρριψα τὸ σιγάρον μου καὶ ἤρχισα νὰ περιφέρωμαι παρατηρῶν τοὺς ἰστοὺς καὶ τὰ σχοινία, ὡσανεὶ δῆθεν ἠσυχολούμην μόνον περὶ τοῦ ἀτμοπλοίου· κρυφίως ὅμως ἔτεινα τὸ οὖς καὶ ἠκροώμην. Πολλοὶ ὅμοιοι πάγιοι εἶχον ἤδη σχηματισθῆ, ὅπως συμβαίνει πάντοτε μετὰξὺ ἐπιβατῶν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἢ τοῦ αὐτοῦ ἐπαγγελματός. Οἱ πλεῖστοι ἀπετελοῦντο ἐκ χωρικῶν δὲν ἐδυσκολεύθη δὲ νὰ ἐννοήσω ὅτι τὸ πρωτεύον θέμα τῶν συνδιαλέξεων ἦτο ἡ θλιβερὰ κατάστασις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ γεωργικῆς τάξεως — ὁ μέγας συναγωνισμὸς ἐργατῶν ἐπ' ὀφελείᾳ ἀποκλειστικῆς τῶν γεωκτημόνων καὶ τῶν ἐκμισθωτῶν — ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ ἡμερομισθίου — ἡ ὑπερτίμησις τῶν τροφίμων — αἱ ἄνευ ἐργασίας ὧραι τοῦ ἔτους — τὰ ἄφορα ἔτη — ἡ ἀπληγία τῶν κυρίων — ἡ ἐλ-

λειψίς πάσης ἐλπίδος περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεώς των. Οἱ λόγοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶχον ὕφος διηγηματικόν, ἦσαν διηγήσεις δυστυχιῶν, ἀχρείων πράξεων, ἀδικιῶν. Εἰς ἓνα ἐκ τῶν ὁμίλων, ἔνθα ἐφαίνετο επικρατοῦν εἶδός τι πικρᾶς εὐθυμίας, ἐγγέλων ἀναλογιζόμενοι τὴν λύσσαν, ὅφ' ἦς ἐμελλον νὰ καταληφθῶσιν οἱ γεωκτῆμονες, ὅτε ἤθελον εὐρεθῆ ἄνευ χειρῶν γεωργῶν καὶ ἀναγκασθῆ νὰ διπλασιάσωσι τὸ ἡμερομίσθιον, ἢ νὰ ἐκποιήσωσι τὰ κτήματά των δι' ἓνα κομμάτι ψωμί. — Ὅταν φύγωμεν, ἔλεγεν εἷς ἐξ αὐτῶν, θὰ ψοφήσωμεν τῆς πείνης καὶ αὐτοί. Ἐτερος δὲ προσέθετε: — Δὲν θὰ περάσουν δέκα χρόνια καὶ θὰ ξεσπάσῃ ἡ ἐπανάστασις! Ὅσοι ὅμως ἐξέφερον τὰς τολμηροτέρας φράσεις ἐλάλουν ταπεινοφώνως καὶ ἀφοῦ πρότερον ἔρριπτον εἰς τὰ πέριξ τὸ βλέμμα, διότι πολλοὶ ἐφοβοῦντο, ὡς ἔμαθα κατόπιν, ὅτι εὕρισκετο ἐπὶ τούτοις διωργανισμένη κρυφία ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία διὰ λογαριασμῶν τῆς Κυβερνήσεως. Ἦσαν καὶ τινες ὁμίλοι χωρικῶν ἐκ Καλαβρίας φέροντες τοὺς βραχεῖς καὶ μὲ κουκούλαν μανδύας των καὶ τὰ σανδάλια, τὰ προσδεδεμένα δι' ἱμάντων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ὀλίγοι ἐλάλουν. Εἰς ἄλλας τινὰς ομάδας ἐγίνετο λόγος περὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, εὐκόλως δὲ ἀνεγνωρίζοντο ἐκεῖνοι, ὅσοι εἶχον ἤδη μεταβῆ ἐκεῖ καὶ πρότερον ἐκ τῆς προσοχῆς μεθ' ἧς οἱ λοιποὶ τοὺς ἤκουον καὶ ὡς ἐκ τῆς μεγάλης φωνῆς καὶ τοῦ ὕφους τῆς βεβαιότητος μεθ' οὗ ἐδημηγόρουσαν, διότι εἶνε ἀπίστευτον πόσον ἰσχύει παρὰ πολλοῖς ἡ ματαιοδοξία καὶ ἐν τοιαύταις ἀκόμη ὥραις στενοχωρίας, πόσον ἰσχυρὸς εἶνε ὁ πόθος ν' ἀποκτήσῃ τις φήμην, νὰ σχηματίσῃ στυλοβάτην ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου πλήθους, ὅπως φανῆ ἀνώτερος τῆς δυστυχίας, εἰς ἣν περιῆλθε καὶ ὅφ' ἦς περιστοιχίζεται.

Οἱ καταγόμενοι ἐκ τῆς Λιγυρίας ἦσαν ἐκεῖνοι, οὓς ἤκουον λαλοῦντας συχνότερον, θ' ἀνεγνωρίζοντο δὲ σχεδὸν καὶ χωρὶς κἄν νὰ λαλήσωσιν ἐκ τοῦ θαρραλέου καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀγερώχου ἤθους, τοῦ ἀπορρέοντος ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ ναυτικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπὶ πεντηκονταετίαν εὐτυχοῦς μεταναστεύσεως τῆς φυλῆς των. Οἱ ὀρεσίβιοι ἀπεναντίας ὅλοι σχεδὸν ἔμενον ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί, οἷον ἐνοῖ ἐκ τῆς θέας τοῦ ἀπεράντου ὁμοιομόρφου πεδίου, τόσον ἀλλοίου τῆς ἀνωμάλου, στενῆς καὶ οἰκείας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ἐκτάσεως τῶν βουνῶν των. Ἀλλὰ μετὰξὺ τῶν πολλῶν, οἵτινες ἴσταντο ἀκίνητοι ὡς αὐτόματα ἢ συνεσπερωμένοι ὡς ἄγρια ζῶα, ἐφαίνοντο καὶ μερικοὶ φύσει φαιδροὺ καὶ ἐλαφροῦ χαρακτήρος, οἵτινες ἐκ τοῦ καινοφανοῦς τοῦ θεάματος καὶ τῆς μετὰ τοῦ πλήθους συγχρωτίσεως ἐμεθύσκοντο ὡς ὑπὸ τοῦ οἴνου. Περιήρχοντο οὗτοι ἀπὸ ὁμίλου

εἰς ὁμίλον καὶ ἀπέτεινον τὸν λόγον εἰς πάντας γελῶντες, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν, ὡς ν' ἀνέμενον ν' ἀνεύρωσι σωροὺς χρυσοῦ κατὰ τὴν ἀποβίβασίν των. Ἦδη δὲ ἀπὸ τὰ πολλὰ ζεύγη τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν προσέτι, τὰ συνομιλοῦντα καὶ ἡσύχως καθήμενα ἀπέναντι ἀλλήλων, ὡς νὰ ἦσαν παρὰ τὸν οὐδὸν τῆς οἰκίας των, καπνίζοντες ἢ ἐργαζόμενοι, καθίστατο δῆλον ὅτι εἶχον συναφθῆ πολλὰί φιλίαι ἐκ τῶν συνδεομένων κατὰ τὴν διάρκειαν ταξειδίου, αἵτινες διακοῦσι καὶ κατόπιν ἢ ἀναζωογονοῦνται μετὰ πολλὰ ἔτη ἐν Ἀμερικῇ καὶ παραμένουσι πάντοτε αἱ προσφιλέστεραι, διατηροῦσαι ἐφ' ὅρου ζωῆς τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο, ἐξ οὗ ἐπήγασαν, τῆς πρώτης ἀνάγκης τῆς διαχύσεως καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐνθαρρύνσεως ἀπέναντι τοῦ μυστηριώδους μέλλοντος. Γυναϊκῆς τινες ἴσταντο ἀποτελοῦσαι κύκλον καὶ βραστάζουσαι εἰς τὰς ἀγκάλας τὰ τέκνα των, ὅπως εἰς τὰ σταυροδρόμια τοῦ χωρίου. Πλησίον τοῦ καπηλείου τῆς τρίτης θέσεως εἶδον τὰς ἐκ Λομβαρδίας νεάνιδας, τὰς ἀνηκούσας εἰς τὸν χορὸν μελοδραματικοῦ θιάσου, γελώσας μετὰ θεατρικῆς ἀφελείας ἐν τῷ μέσῳ ομάδος νεανιῶν Ἐλβετῶν, οἵτινες ἐκ πολιτικῆς προθέσεως ἴσως ἔφερον πάντες πιλίδιον ἐξ ἐρυθροῦ ἐριούχου, ἀνεπλήρου δὲ διὰ μιμικῆς λίαν ἐκφραστικῆς τὴν ἀτελῆ γνῶσιν τῆς λομβαρδικῆς διαλέκτου. Συνήτησα τὴν πολύσαρκον ἐκ Βονωνίας νεάνίδα, μετὰ τὸν ἀπαραίτητον παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ὀγκώδη δερμάτινον σάκκον, καθ' οὗ ἐξετοξεύοντο πλεῖστα ὅσα περίεργα βλέμματα· περιεπάτει μόνη μετὰ βῆμα πριμαδόνας, προσέχουσα κατὰ πάσαν στιγμὴν εἰς τοὺς πόδας τῆς μετὰ μορφαμοῦ ἀηδίας μήπως ρυπανθῆ. Τὸ ἔδαφος τῷ ὄντι τοῦ καταστρώματος, ἐσπαρμένον τεμάχια χαρτίου, φλοιῶς μύλων, θρύμματα διπύρων καὶ παντοῖα ἄλλα τοιαῦτα ἀντικείμενα, ὁμοίωζε μὲ πεδίον ἔνθα εἶχε καταυλισθῆ σύνταγμα στρατιωτῶν. Ἐν γένει αἱ ὄψεις καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἀνδρῶν δὲν ἀπέτέλουν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἐδάφους, μερικὰ πρόσωπα μάλιστα ἐφαίνοντο ἀκόμη διατηροῦντα τὰς κηλίδας τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως. Ἄλλ' ἀνεχαίριστα ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἰδέαν μομφῆς, ἀναλογιζόμενος ὅτι οἱ Γερμανοὶ μετανάσται, εὐθὺς ὡς φθάσωσιν εἰς Βρέμην, εὕρισκousι πρὸ τῆς ἐπιβίβάσεως τροφήν καὶ στέγην καὶ λουτρόν, ὅπως ἀνακουφισθῶσιν ἐκ τῆς κατὰ ξηρὰν ὁδοιπορίας, ἐνῶ οἱ ἡμέτεροι κοιμῶνται ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων.

Διτυθύνθη πρὸς τὸ μέρος τῶν ἀντλιῶν τοῦ ποσίμου ὕδατος. Ἡ ὥραία Γενουησιὰ εὕρισκετο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν μετὰ τὸ λευκόν τῆς ἱμάτιον καὶ τὴν κυανὴν ἐσθῆτα, μετὰξὺ τοῦ μικροῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ τοῦ πατρὸς τῆς, ἀσχολουμένη εἰς ραπτικήν ἐργασίαν, καθαρὰ καὶ ὁρσοερά ὡς ἄνθος. Οἱ

θαυμασταὶ τῆς ὁμοῦς εἶχον συμπυκνωθῆ καὶ εὐρίσκοντο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν περίξ αὐτῆς κατὰ διαφόρους ἀποστάσεις περὶ τοὺς δώδεκα παρατηροῦντες αὐτὴν ἀτενῶς, ἀστειζόμενοι ἀναμεταξύ των, ψιθυρίζοντες εἰς τὸ οὐδ' ἀλλήλων μὲ τοιαῦτα μειδιήματα καὶ τοιαύτας ἐκλάμψεις βλέμματος, ὥστε οὐδεμία ὑπελείπετο ἀμφισβόλια περὶ τῆς φύσεως τοῦ θαυμασμοῦ των. Ἔτεροι ἐπλησίαζον, ὠρθοῦντο ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν διὰ τὴν ἴδωσιν καὶ κατόπιν ἀπήρχοντο. Ἦτο ἤδη διάσημος καὶ αὐτὴ βεβαίως ἐμελλε νὰ εἶνε ἡ πρωταγωνίστρια αὐτῷ ταξειδίου διὰ τὴν παρά τὴν πρῶταν κοινωνίαν· ἀλλ' ἡ φήμη τῆς οὐδαμῶς τὴν εἶχε μεταβάλει. Ἐκάστοτε ἀνύψου τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἡσυχωτάτου, ὡς νὰ εὐρίσκοντο περίξ αὐτῆς δένδρα καὶ οὐχὶ ἄνθρωποι καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ἐπίχαριν ἡρεμίαν ἔκυπτε πάλιν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς, ἐπιδεικνύουσα οἰοῦναι ἀσυνειδήτως εἰς πάντα ἐκεῖνα τὰ βλέμματα τὸν ὠραιότατον λευκὸν τῆς τράχηλον καὶ τὸν πλοῦτον τῶν ἐξαισιῶν ξανθῶν πλεξίδων τῆς. Οὐαὶ εἰς τὸ ταλαίπωρον μαγεῖριον τῆς τρίτης θέσεως! Στραφεὶς πρὸς τὴν θυρίδα του, εἶδα τὴν ἐρυθρὰν μορφήν τοῦ μαγεῖρου μὲ τὸ μέτωπον συνωφρωμένον καὶ τὸ βλέμμα ἀτενές. Ἄναμφισβόλον ἦτο ὅτι σφοδρὸν ἐρωτικὸν πάθος ἐκόχλαζεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν χυτῶν. Ἡ δημοσία ὑγεία διέτρεχε κίνδυνον. Ἐνῶ τὸν παρετήρουν, εἶδα ὅτι τὸ βλέμμα του παρεκκλίνον ἀπὸ τῆς νεάνιδος ἀπέκτα ἐκφρασιν ἀγριωτέραν, παρακολουθήσας δὲ αὐτὸ ἀνεκάλυφα μορφήν τινα ἐκ τοῦ κύκλου τῶν θαυμαστῶν, ἐφ' ἧς προσηλώθη ἡ προσοχή μου. Ἦτο νεανίας ἡλικίας ἴσως μικροτέρας τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, λεπτοφυῆς καὶ ἀγένειος, μὲ ὄμους ἰσχνοὺς ὡς ἀνδρικήλου, κάτι τι ὁμοιάζον ἐκ τοῦ ἦθους μὲ γραμματοδιδάσκαλον χωρίου ἢ μὲ γραφέα, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες μεταβαίνουν εἰς Ἀμερικὴν πρὸς ἀνεύρεσιν πενιχρᾶς θέσεως ὑπαλλήλου. Καθήμενος ἐπὶ βασιλείου ὀρθίου προσήλου τὸ βλέμμα ἀπλανές ἐπὶ τῆς νεάνιδος μὲ τοιαύτην ἐκφρασιν ἐρωτος φλογεροῦ καὶ ταπεινῆς λατρείας, ὥστε θὰ ἀπέσπα ἐν βλέμμα οἴκτου καὶ παρά γυναικὸς ἐκ μαρμάρου. Ἐφαίνετο μὴ ἔχον συντροφίαν ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἔφερε δὲ ζώνην ἐκ κιτρινοῦ δέρματος, ἧτις θὰ περιεῖχεν ἅπην αὐτοῦ τὴν χρηματικὴν κεφάλαιον. Τὸν παρετήρησα ἐπὶ ἀρεκτὴν ὥραν καὶ τὸν εἶδα διαρκῶς ἔχοντα τὰ ὄμματα προσηλωμένα, ὑγρά, ἐμφυχομένα ὑπὸ ἐλαφροτάτου μελαγχολικοῦ μειδιάματος, ὡς νὰ ὠκτειρεν αὐτὸς ἑαυτόν, ἐν παντελεὶ ἀκίνησι καὶ ἐν τῇ στάσει τοῦ ἀρεσκομένου νὰ θαυμάζῃ μόνον χωρὶς ποσῶς νὰ προσδοκᾷ ἢ νὰ ἐλπίζῃ καὶ προθύμου νὰ μένῃ ἐκεῖ ἐφ' ὄρου ζωῆς. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἡ νεάνις οὐδὲν εἰδὼς ἐφάνη προσέχουσα εἰς αὐτόν. Ἐμφαίνετο ὁ ταλαίπωρος μονήρης ὡς ἐρημίτης στυλῆτης καὶ

ἡ θέρμη τοῦ ἀτυχοῦς ἀγνώστου πάθους του ἐσκορπίζετο εἰς τὸ κενόν, ὅπως ὁ καπνὸς τοῦ Γαλιλαίου.

Ἐκεῖθεν ἐπορεύθη ἐπὶ τοῦ παρά τὴν πρῶταν στεγάσματος, τὸ ὅποιον ἦτο πλήρες ἀνθρώπων. Ἐνῶ ἀνηρχόμεν ἤκουσα νὰ λέγωσιν πλησίον μου: — Μάλιστα! μὰς κοπιάζουν τώρα ἐδῶ εἰς τὸ θέατρον! Ἐκεῖνο τὸ κοπιάζουν ἀνεφέρετο πρὸς ἐμὲ φυσικῶ τῷ λόγῳ. Ἐνταῦθα εὐρον χεῖρονα ἢ ἀλλαχοῦ ὑποδοχὴν, βλέμματα δυσμενῆ, στροφὰς ἀποτόμους τῶν νώτων καὶ ἄλλα χειρότερα ἀκόμη. Μοὶ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ σκέψις, καὶ δὲν ἠπατώμην τῷ ὄντι, ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο τρόπον τινὰ τὸ Ὅρος τῆς συνελύσεως, ἐνθα συνηθοῖζοντο οἱ ἐμπορούμενοι ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν μετανάσται, ὅσοι εἶχον ἀνάγκην νὰ συνέρχωνται κατ' ἴδιαν, ὅπως συνάπτωσι παρακεκινδυνευμένας συνδιαλέξεις, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ὡσεὶ ἀπὸ ἐστίας δυσαρρεσκείας θὰ προήρχοντο αἱ διαμαρτυρίαι κατὰ τῆς τροφῆς καὶ αἱ κατὰ τοῦ κανονισμοῦ συνωμοσίαι. Ἐφαίνοντο ἐκεῖ μορφαὶ ἰταμαὶ καὶ σκαιαὶ καὶ στάσεις ἐμμίσθων ὀπλοφόρων ἐν ἀργίᾳ. Κατὰ πάσαν πιθανότητα ἦσαν ὅλοι ἄγαμοι, ἢ ἐκ τῶν μεταναστῶν ἐκείνων, ὅσοι εἶχον ἐγκαταλίπει εἰς τὸν οἶκόν των τὴν σύζυζον, ὧν ἡ κατηγορία εἶνε πολυάριθμος, εἴτε διότι ἐξαναγκάζονται νὰ μεταναστεύσωσιν ἀπὸ τὰς αὐξανομένης βαθμηδὸν ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας, εἴτε διότι ἀηδιάσαντες μετὰ τὴν πρώτην δοκιμὴν τοῦ συζυγικοῦ βίου, προσπαθοῦσι νὰ ἐξέλθωσιν ἐξ αὐτοῦ δι' ἐκείνης τῆς ὁδοῦ. Μεταξὺ ἐνὸς ἐκ τῶν ὁμίλων διέκρινα τὸν ὑψηλὸν γέροντα, ὅστις εἰδείκνυε τὴν πυγμὴν πρὸς τὴν πάτριον αὐτοῦ γῆν κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ ἀπόπλου, τύπον τυχοδιώκτου λιποσάικου, μὲ ὄμματα φλογερά, μὲ τὰς φλέβας τοῦ τραχήλου ἐξεχούσας ἐκ τοῦ δέρματος ὡς νὰ ἐμελλον νὰ διαρραγῶσι, φέροντα μακρὸν πράσινον ἐπανωφόριον τετριμμένον, τὸ ὅποιον ἐφαίνετο ἀποφόριον ἠθοποιοῦ τινος· ἡ κεφαλή του ἦτον ἀσκεπῆς καὶ ἡ φαῖά του κόμη ἐσειετο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Καὶ ἐλάλει μεγαλοφώνως μὲ τοσκανικὴν προφορὰν, χειρονομῶν μὲ τὸν δείκτην ὑψηλά. Ἦκουσα τὴν λέξιν φ ρ α ν τ ζ ο λ ἄ δ ε ς καὶ ἐδέχθη κατὰ κεφαλῆς ὀργίλον βλέμμα τρομακτικόν, τὸ ὅποιον μὲ ἔκαμε νὰ ἐπιταχύνω τὸ βῆμα. Παρὰ τὴν καταπακτὴν μικρὸς αὐλητῆς πῦλοι, ἀλλ' ὁ ἄνεμος παρέσυρε τοὺς ἤχους καὶ οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς αὐτόν. Τινὲς καθήμενοι χαμαὶ κυκλοειδῶς ἐχαρτοπαίκουν. Εἰς τὴν ἐσχάτην ἄκραν τοῦ ἀτμοπλοίου παρὰ τὸ ἔμβολον ἴστατο ὀρθία ἀλλόκοτός τις μορφή σχοινοβάτου, μὲ μακρὰν ὀστεώδη καὶ πελιδνὴν ὄψιν, φωτιζομένην ὑπὸ ὀφθαλμῶν πρασινωπῶν, μὲ μαύρον κόμην καταπίπτουσαν ἐπὶ τῶν ὄμων καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους ἐσταυρωμένους τοὺς ἡμιγύμνους βραχίονας, εἰς ἕνα τῶν ὁποίων ἦσαν ἐστιγμένα τὰ ἀρχικὰ στοι-

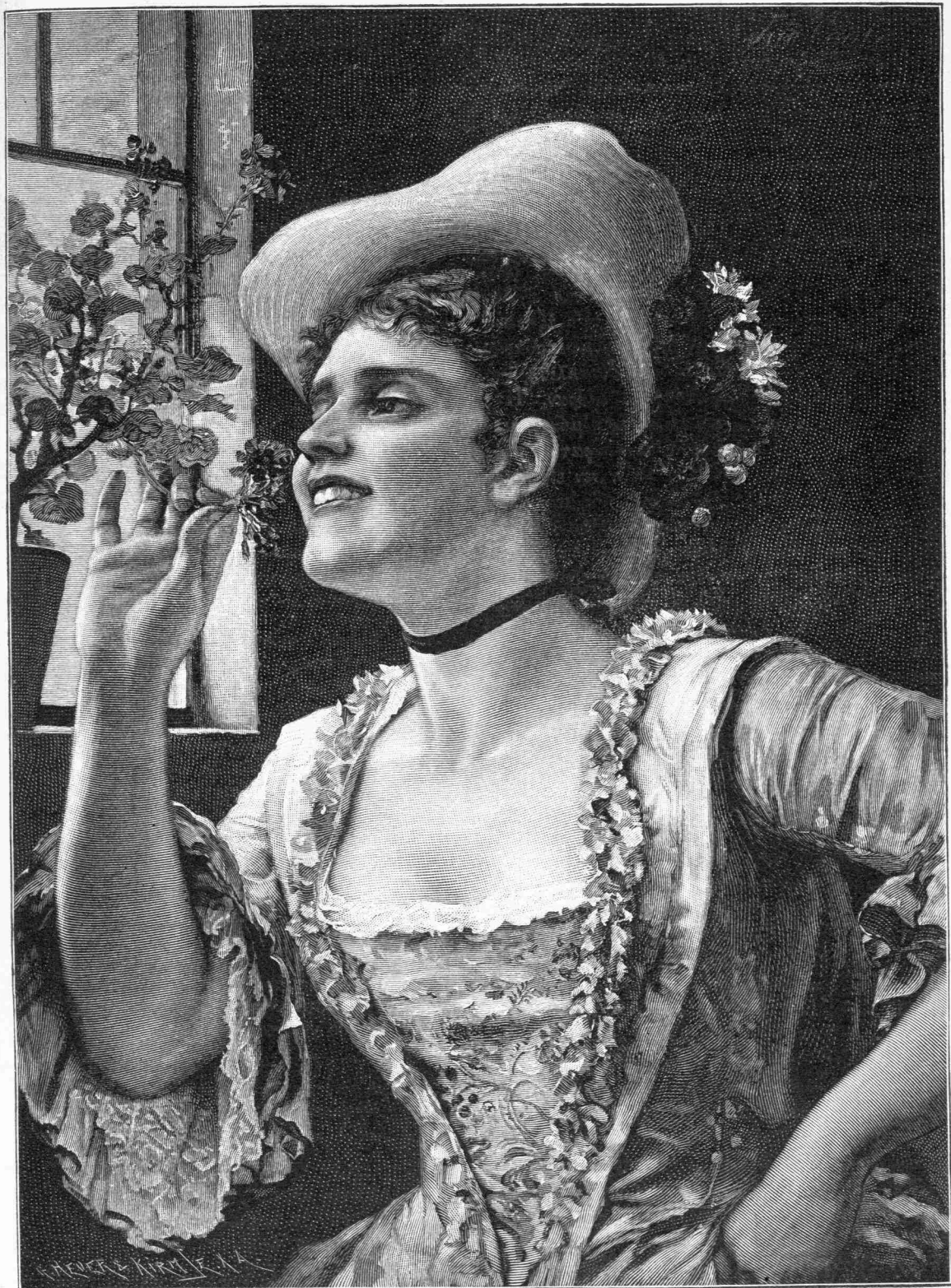

Ο ΓΑΛΑΤΑΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
Ἐκ φωτογραφίας Sebah et Joaillier

χεῖρα Α Σ μεθ' ἐνὸς σταυροῦ. Ὁρῆος καὶ κατη-
φῆς ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐκείνῃ, ὅτε μὲν ἀνυψούμενος,
ὅτε δὲ ταπεινούμενος ἐκ τῆς σφοδρᾶς κινήσεως
τῆς πύμνης, ὡς νὰ ὠρχεῖτο εἰς τὸν ἀέρα, ἐφαί-
νετο οἰονεὶ ἢ εἰκὼν, ἢ ἐνσάρκωσις πασῶν τῶν
θλίψεων καὶ τῶν συμφορῶν τῶν συσσωρευμένων
ἐπὶ τοῦ πλοίου, τὸ ζῶν σύμβολον τῆς πλανήτι-
δος ὑπάρξεως ὡς καὶ τοῦ ἀβεβαίου μέλλοντος πάν-
των. Μία μόνη γυνὴ εὗρίσκετο εἰς ἐκεῖνο τὸ μέ-
ρος, μία γραῖα καθημένη ἐπὶ προέχοντος στρογ-
γύλου ξύλου, πλησίον τοῦ ἐπίσης προσβύτου συ-
ζύγου τῆς. Ἀμφότεροι ἴστατο μετὰ τοὺς βραχίονας
ἐσταυρωμένους ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τὴν κεφα-
λὴν κεκυφίαν τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐφαίνετο ἡ
μορφὴ των, ἀλλὰ μόνον ἡ μιζοπόλιος καὶ ἀραιὰ
κόμη των καὶ δύο τράχηλοι ἐρρυτιδωμένοι, δει-
κνύοντες ὅτι οἱ προσβύται εἶχον ὑπερβῆ τὸ ἐβδο-
μηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, τεταμένοι ἐν
στάσει ἀθυμαίας καὶ κοπώσεως θανασίμου. Πρὸς
τί μετέβαινον εἰς Ἀμερικὴν; Πρὸς συνάντησιν
τῶν τέκνων των ἴσως. Οὐδὲν ἄλλο ἕως τότε εἶ-
χον ἴδει θέαμα θλιβερώτερον ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀπὸ
τὸ διπλοῦν ἐκεῖνο καὶ κατεσκληκὸς γῆρας, τὸ

διατελοῦν ἤδη ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ θανάτου, τὸ
μεταναστεῦον εἰς τὴν ξένην γῆν τοῦ ἀγῶνος καὶ
τοῦ μέλλοντος. Ἐκυψα ὅπως τοὺς παρατηρήσω
καὶ εἶδα ὅτι ἐκοιμῶντο. Ὀλίγα βήματα μακρὰν
αὐτῶν, ὄρῆος παρὰ τὸ θωράκιον, ἐγκεκορδυλη-
μένος καὶ μονήρης ἴστατο ὁ μοναχὸς, ὅστις με-
τέβαινε εἰς τὴν Γῆν τοῦ Πυρός, ἔχων μορφήν
ὡσεὶ ἐκ κηρίου, μετὰ δύο ὀφθαλμούς κενούς, ἀπαθεῖς.

Κατερχόμενος ἐκ τοῦ παρὰ τὴν πῶραν στε-
γάσματος συννητήτην μετὰ τὸν ἰατρὸν τοῦ πλοίου,
ἐκ Νεαπόλεως καταγόμενον, φλεγματικὸν ὅπω-
σοῦν καὶ ἀφρημένον τὸ ἦθος. Κατῆλθον μετ'
αὐτοῦ εἰς τὸ θεραπευτήριον, αἴθουσαν ἐπιμήκη,
φωτιζομένην ἀνωθεν, εἰς τὰ περίεξ ἔχουσαν δι-
πλοῦν στοῖχον κλινῶν. Εὐοίσκετο αὐτόθι παιδίον
πάσχον ἐξ ἱλαρᾶς, χαριέστατον, μετὰ ξανθὰ οὐλα
μαλλία, πορφυροῦν ἐκ τοῦ πυρετοῦ, παρ' αὐτὸ δὲ
ὀρθία εὐσωμος χωρική ἐκ τῶν περίεξ τῆς Νεαπό-
λεως, ἥτις εὐθὺς ὡς εἶδε τὸν ἰατρὸν, ἤρχισε νὰ
θρηνηῖ, καταπνίγουσα τοὺς λιγμούς διὰ τῶν χειρῶν
τῆς. Ὁ ἰατρὸς ἐζήτησε τὸ παιδίον καὶ ἀκολού-
θως εἶπε αὐτῇ μετὰ τόνον ἐπιπλήξεως: — Ἡ ἀσθέ-
νεια ἐξακολουθεῖ τὸ φυσικὸν τῆς στάδιον. Δὲν

ΦΙΛΑΝΘΗΣ
Εἰκὼν Τίτου Κόντη

πρέπει ν' ανησυχῆς. Βγά'ε ἀπὸ τὸν νοῦν σου αὐτὴν τὴν κακὴν ἰδέαν.—Μοὶ ἀνεκοίνωσε δὲ ὅτι ἀνόητοί τινες γυναικες τὴν κατετάρραξαν, εἰπούται αὐτὴ ὅτι ἂν τυχὸν ἤθελεν ἐπακολουθήσει δυστύχημα, θὰ ἔρριπτον τὸ παιδίον της εἰς τὴν θάλασσαν καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα τὴν ἀπήλπιζε. Κατόπιν ὁ ἰατρὸς ἠρώτησε μεγαλοφώνως στρεφόμενος πρὸς ἄλλο μέρος :—Καὶ τοῦ λόγου σου πῶς εἶσαι ;— Τότε εἶδον προκύπτουσιν ἀπὸ τοῦ βάλθους κατωτέρως κλίνης τὴν κεφαλὴν ἰσχυροῦ γεροντίου, τὸ ὁποῖον παρὰ τὴν ἐναντίαν προτροπὴν τοῦ ἰατροῦ, ἠθέλησε νὰ ἐξαγάγῃ τὰς κνήμας καὶ νὰ καθήσῃ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς ὀπῆς ἐν ᾗ κατέκειτο. Ἦτο ἐνδεδυμένος. Ἀπήντησε μὲ ἀσθενῆ φωνήν :—Δὲν πηγαίνω ἄσχημα. — Ὁ ἰατρὸς τὸν ἐξήτασε καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν. Ἐπασχεν ἐκ σοβαρᾶς πνευμονίας καὶ ἠναγκάσθη νὰ κατακλιθῆ ἀπὸ τὴν δευτέραν μετὰ τὸν ἀπόπλου ἡμέραν. Ἦτο χωρικός ἐκ τῶν πέριξ τοῦ Πινερόλου, μόνος, μετέβαινε δὲ εἰς τὴν Ἀργεντινὴν Δημοκρατίαν πρὸς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ του. Τὸν ἠρώτησεν εἰς ποῖον μέρος τῆς Ἀργεντινῆς εὕρισκετο ὁ υἱὸς του· ἀλλὰ τὸ ἠγνόει. Ὁ υἱὸς του αὐτός, ὅστις ἦτο ὁ νεότερος, εἶχε μεταβῆ πρὸ τριετίας εἰς τὴν εἰρημένην χώραν, ἀφίσας τὸν πατέρα του εἰς τὸν οἶκόν του μεθ' ἐνὸς ἄλλου ἀδελφοῦ του, ὅστις ἀπεβίωσε. Τότε ὁ ἐν Ἀμερικῇ ἔγραψεν εἰς τὸν πατέρα του νὰ μεταβῆ πρὸς αὐτόν, ἐξαποστείλας καὶ μίαν ἐπιταγὴν διὰ τὰ ἐξοδα τοῦ ταξειδίου, χωρὶς ὅμως νὰ προσδιορίζῃ ἀκριβῶς καὶ τὴν διέθυνσίν του, διότι ὡς ἐργαζόμενος εἰς τὴν ὁδοποιίαν ἤλλαζε συχνὰ τόπον διαμονῆς. Τοῦ εἶχεν ὅμως ὑποδείξει τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ τὸν ἀνέυρισκν.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ ταλαίπωρος γέρον εἰσήγαγε τὴν λιπόσαρκον χεῖρά του εἰς ἓν ἐσωτερικὸν θυλάκιον καὶ ἐξήγαγε δράκκα χαρτίων ἐφαρμομένων καὶ ρυπαρῶν, ἤρχισε δὲ νὰ τὰ ἐξετάζῃ μὲ χεῖρας τρεμούσας. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπότομος κίνησις τοῦ ἀτμοπλοίου τὸν ἐκλόνησε καὶ τὸ φαλακρὸν μέτωπόν του προσέκρουσε κατὰ τῆς ὀροφῆς τῆς κλίνης του. Ἐφερε τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτοῦ διὰ νὰ ἴδῃ μήπως καθημάχθη καὶ ἐπανέλαβε τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγγράφων, φακέλων διερωγῶτων, χαρτίων πλήρων ἀριθμῶν, ἅτινα ἴσως ἦσαν οἱ τελευταῖοι μετὰ τοῦ κυρίου του λογαριασμοὶ καὶ ἐν οἷς ὑπῆρχον μίᾳ ἀπόδειξις καὶ ἐν μικρῶν ἡμερολόγιον. Τέλος εὗρε μικρὸν χαρτίον συντεθειμένον, ἐφ' οὗ ἦτο γεγραμμένον διὰ χαρκατήρων εὐμεγέθων ἀλλὰ κατεστιγμένων διὰ μελάνης καὶ σχεδὸν δυσαναγνώστων τὸ ὄνομα ἐνὸς χωρίου τῆς ἐπαρχίας Βουένος Ἀῦρες, ἐν ᾗ εἰς τὸν δεῖνα ἀριθμὸν τῆς δεῖνα ἡδοῦ ἔμελλε νὰ εἴρῃ φιλοξενίαν παρὰ τινὶ ἐκ Πεδεμοντίου οἰκογενεῖα, ἐξ ἧς ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἔμελλε νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν παραλάβῃ εἰς συμπαιριώτης καὶ τὸν ὠδηγήσῃ εἰς τὸ μέρος, ὅπου εὕρι-

σκετο ὁ υἱὸς του, ὁ Κάρλολος του. Μὲ αὐτὰς μόνον τὰς πληροφορίας αὐτὸς γέρον, ἀσθενής, ἄπειρος περὶ πάντα, εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς Ἀμερικὴν!

— Πολὺ φοβοῦμαι, εἶπεν ὁ ἰατρὸς ἐξερχόμενος, ὅτι ἀνεχώρησε πολὺ ἄργά !

ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΔΕ ΑΜΙΤΣΙΣ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Ὁ Μάρτης τ' ἄξιο παλκαῖο,
Ἀπριλίης τὸμορφο παιδί
διῶξαν τὸν Γέρο τὸν γουνιάθη
μὲ τὸ χιονάτο τὸ μανδύ.

Ἀπ' τὰ γαλάζια τ' ἀκρογιάλια
τὸν ἐμαζέψαν σιγανά,
καὶ τὸν ἐσπρωῖξαν γάλι' ἀγάλια
ὡς πίσω ἀπ' τ' ἀψηλὰ βουνά.

Καὶ τώρα γέμισαν οἱ κάμποι
μὲ μύσχους καὶ μὲ φῶς γλυκὸ :
Σὰν πλοῦσια ἐκκλησιὰ τοῦ λάμπει,
σὰν περιβόλι θεϊκὸ.

Καὶ ἔς τοῦ Θεοῦ τὸ περιβόλι,
ἔς τῆς Φύσεως τὴν Ἐκκλησιὰ,
τὰ πάντα ἔχουν τώρα σχολί,
φοροῦν καινούρια φορεσιά.

Εἰς τὰ στριφτά της πλεξουδάκια,
ἔς τὴ μούσχερή της ἀγκαλιὰ
φορεῖ ροδόχρομα φιογκάκια
ἢ ντροπαλὴ τραναφυλλιά.

Καὶ ὁ περιφανὸς ὁ κρόνος
μὲ τὴ λευκὴ του τὴ θωριά
ἐλαμπροφόρεσε κ' ἐκεῖνος,
ὡσὰν λεβέντης τοῦ Μωριά.

Χρυσὴ πλατεῖα τοῦ ἡλίου ἀκτίνα
τὰ δυὸ λουλουδία ζωγραφεῖ :
Δροσιὲς λαμποκοποῦν ἔς τὰ κρῖνα,
δροσιὲς ἔς τοῦ ῥόδου τὴν μορφή.

Τ' ἀηδόνια, που προτοκυττάζου
δροσολουσμένες λουλουδιὲς—
Τὶ δάκρυα νᾶνε αὐτά, θαυμάζου,
σὲ δυὸ νεοάνοιχτες καρδιὲς !...

Ἀπ' τὰ μυρτόκλαδα προβάλλου,
μὲ τὴν γλυκειὰ τους τὴν φωνὴ
τὴν μυστικὴν Ἀγάπη ψάλλου
ποῦ ὅλη τὴν πλάσι συγκινεῖ.

Ὁ Πλάστης ποῦ κρυφαγκαλιάζει
ὅλο τὸν κόσμον μὲ στοργή,
ἀπ' τὴν γλυκάδα ἀναγαλλιάζει
καὶ τὰ παιδάκια του εὐλογεῖ.

Καὶ εἶν' αὐτό, ποῦ τόσα φέρει
ἴσὲ κάθε ἀστέρη Του καλά :
Καὶ εἶν' αὐτό τὸ Καλοκαίρι,
ποῦ λάμπει καὶ μούσχοβολᾷ.

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ